

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

14. An Sacramentum Extremæ-Vnctionis, si in forma non exprimatur
sensus, qui vngitur, sit validum? Et docetur non esse de essentia huius
Sacramenti, quod oleum sit ab Episcopo benedictum. Ex quo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](#)

atorum omnium, quæ à quinque sensibus originem
duxerunt.] Ita ille, cui adde, ad verbum, Petrum à
Sæculo Ioseph. in Idea Theol. Sacr. c. 94. ref. 5. Vnde sus-
picor, quod forsan ipse fuerit Author dicti Herme-
nitæ, cum omnia ab ipso ad verbum sumat, sed literæ,
per R. P. G. F. I. in Hermeneiæ positæ, non indicant
nomen Petri à Sæculo Ioseph. Sed quicquid sit de hoc,
ego non discedo ab affirmativa sententia non tamen
audio negatiuam, tanquam improbabilem, damnare:
et idem merito Ioann. Prepositus in 3. part. D. Thoma
de Sacram. Extrem. Vñst. quest. vnica, dub. 4. num. 24.
nostram sententiam tantum esse veriorem dixit,

Sup. hoc infra in Ref. 21. lege eius penit. & v. ion. ex Ref. 22. S. I. 5. Notandum est tamen hic obiter, quod potest Sacramentum Extremæ Unctuonis à pluribus Sacerdotibus validè confici, si unus aliquam functionem officiar; & formam ei respondentem proferat; alter vero reliquum perficiat. Verum, licet hoc modo validè administrari possit hoc Sacramentum; non licet tamen ita illud extra necessitatem conferre propter consuetudinem Ecclesie, que per unum Ministrum non minus hoc, quam alia Sacraenta administrare solet. Si tamen post unam, vel alteram unctionem perfectam, & formas partiales eis respondentes protulatas, Minister interterit; posset aliud Sacerdos reliqua absoluere. Secus, si absoluunt quidem unctio-

6. Nec etiam hic deferam adnotare nouissimum
Patrem Quintanaduenus in Theol. mor. tom. 1. tract. 5.
singul. 4. num. 4. & 5. ex privilegio concessio Benedicti-
nibus, posse conferri Extremam. Vocationem a Re-
gularibus. Primo familiaribus Regularium, hospiti-
bus, iter agentibus, peregrinatibus, qui in firmati-
fuerint in eorum Monasteriis. Secundo, iis Archite-
ctis, aut cuiusvis artis, aut offici Officialibus qui in
Monasterio operam dant, sive sunt exteri, vel cines
illius virbis, domiciliumque in ea habentes, si con-
tingat periculo, & repentina morbo in Conuen-
tu corripi. Tertio, similiter iis, qui Ecclesie immu-
nitate gaudentes ibi graui infirmitate corripiuntur.
Quarto, omnibus tandem laicis, quibus contingit
intra Conuentuum sepra repentina casu hoc Sacra-
mento indigere. Quinto, etiam iis, quibus in pre-
diis, seu grangis Regularium hoc cuenterit, haec sunt
velut quadam Conuentuum partes, vt videbimus
in Appendixe: vbi de Lub. comm. generalis, & illa
sub nomine, *Eremitiorium*, comprehendendi possunt.

Hæc ex ipso priuilegio satis colliguntur, quod ut
recte Emmanuel 1.2. q. 9.67. art. 1. ait, explicatur, id est
ut aliquid ultra ius commune operetur de his, qui
neque sunt famuli, neque familiates; si hi intra tempore
Monasteriorum infirmari, & curari contingunt
quibus tamen non recurserunt etiam ad Patchos; vi
eis Sacraenta Eucharistia, & Extreme Uenientia
possint ministrare. Ita Quintanaduenias.

7. Sed debet hic Author considerare, an ag-
tum præiugilevum Nicolai Franci. Nunq[ue] Apollonius
sit, vt optimè obseruat Lezzana in tom. I, p.
16. n. 20. inter vires vocis otacula annunciantur, ut
id est his temporibus inutile. Tamen ipse Peter Lan-
zana tom. 3. verb. EXTR. Vnde? adducit aliud præ-
legium concessum nobis Theatini à Pio. ad se-
nistrandum hoc Sacramentum etiam mercenariis
malis, operariis, & seruis Congregationis huius, mag-
is quibuslibet hospitibus, etiam sculculis, quos in
locis nostræ Congregationis reperi contingit. Vnde
de etiam Villalobos in Summa, tom. I. str. 1. p. 14. n.
n. 3. vbi sicut: [Ha] se de aduerit, que Clemente IV
concedio a los Religiosos de nuestra Orden, (que
otras Religiones tienen otros præiugiles de la
misma manera,) que puedan administrare novemente los
Sacramentos a los criados, que moran en la servicio;
y si murieren, enterrarlos en sus cementerios; lo
mismo se ha de entender, aunque el criado estando
que de noche se va a dormir a su casa, que en el
Conuento se le puedan administrar los Sacramen-
tos; y si cayesse malo, darle la Extrema Vnion como
tiene el P. Portel, por vnos præiugiles del Orden
de S. Geronymo: mas si cae en su casa, quale de dñe
Sanctissimo Sacramento, y la Vnion el Curia o la
Parroquia. Ita ille. Et hæc dicta esse vobis secundum
mentem supradictorum.

RESOL. XIV.

*An Sacramentum Extreme Unctionis, si formam
exprimatur sensu, qui vnguit, si valorem?
Et docetur non esse de essentia huius Sacramenti, quod
oleum sit ab Episcopo benedictum?
Ex quo inferitur, an hoc etiam admitti debet in be-
nedictione eboracensis pro Sacramento Confirma-
tio? Ex part. 10. tr. 12. & Milc. 2. Rel. 32.*

S. 1. **A**ffirmatiuam sententiam nominacionem
contra me docet Martinus de San Iohannes
Mou. Confess. tom. 1, lib. 1, tract. 1, de Extr. Vt. 1.
vbi sic ait: [No se bar a Sacramento, en el dia de la
fin de la forma no se dice el sentido, v.g. per viuum
& per auditum, &c. contra Distinam 3, part. 4, nro. 44
resol. 175. Reginaldum, lib. 28, nro. 56. Bonacorem
punct. 3, nro. 4. & alios, porque estas palabras son de la
sustancia de la forma y se explica su efecto por ellas
si quitandolas sequita el sentido.] Italle.

2. Sed ex incuria, vel amarienium, vel impetu
rum, in citata mea Resolutione amissi fuit partis,
non & ideo sic corrige; non idem dicendum videtur.
nam alioquin statim post vnam lineam multo
diceremus; nam subdo, de necessitate Sacramentorum
explicationem sensum vngendorum in forma

citato tenet Leandrus de Sacram. 1.2.17. 4. cap. 1.
3. Sed licet ego hanc sententiam tenem, ita
men contraria, ut vult Martinus tenuissimum senten-
tiam probabilem sequutus fuisse, & ideo contra
Martinum de San Ioseph, aducat Petrum de San
Ioseph cuius verba adduxi in part. 9. 17. 17. refol. 13. fe-
tus. Et hanc sententiam tenet etiam Diodulfus The-
ologus nostri temporis Nicolaus Ysambert Doctor
Sorbonicus in 3. part. D. Thoma, tom. 3. diff. 1.

de Sacram. Extr. Vnct. art. 2. vbi tenet formam Sacra-
menti Extremæ-Vnctionis confitente dumtaxat in
hiis verbis. Per vnguentem indulget tibi Deus; etiam
si non exprimatur sensus qui vnguitur. Et primum
probatur ex hac particula, *ifam*, quia si quia ratio-
ne esset necessaria, esset maximè ut vnguento determi-
naretur ad hanc in particulari: at actio ministristi
iuncta prolationi formæ satis illam determinat. Se-
cundò: idem patet ex particula *Sanctam, seu Sacram,*
quia Tridentinum *sef. 14. cap. 1.* dum hanc formam
refert, nullam facit mentionem illius. Tertiò: idem
patet ex hac particula, *& suam plissimam misericordiam,*
hac enim apponitur, ut actus misericordiae
Divine, à quo procedit remissio peccatorum, que-
rit per hoc Sacramentum, explicetur: ut satis expri-
mitur per duas istas particulas, *indulget Deus.* Quar-
tò: idem patet ex ista particula, *quidquid deliquisti?*
hac enim satis expresse includitur in ita p̄ceden-
ti, *tibi indulget,* cùm hæc indulgentia intelligatur
sicut à peccatis, & cùm terminus ille *indulget*, po-
natur ibi simpliciter absolute sine vlla restrictione,
& terminus absolute positus in aliqua oratione ab-
que aliquo termino eius significacionem refingente,
sumatur in tota sua latitudine, intelligitur hæc re-
missio per verbū *indulget*, importata, c̄sē de omni-
bus peccatis, & cùm etiam vinum peccatum mortale
non remittat sine alio, & sit impium dimidiatu-
lum a Deo expectare.

4. Tandem idem probatur de ipsis particulis, *per*
vñctum, per auditum, & alijs similibus, quibus sensus
funguli enumerantur, tum ex eo quod non videat
*potior ratio cur vñctus sensus debeat necessariò ex-
primi in forma, quam alius, maximè cùm tam benè*
possit homo peccare per vñctum sensum, quam per
*alium: at omnes Theologi fatentur vñctiones pe-
culi dñi, & renūm, non esse necessarias, imò Rituale*

*cuī in Cūpia Romanum expresse monet hanc vñctionem renūm
in Refol. 8. semper esse omittendam in feminis, nec vñctam alia
pope facit, & loco illius esse faciendam in alia parte, & proinde
vñctus, & forma exprimens partem illam debet similiter relin-
quere, qui, tom quia tam benè peccara per sensus interio-
res commissa remittuntur per hoc Sacramentum,
imò sola voluntate commissa, quam quæ commi-
tuntur etiam per sensus exteriores, quorum tamen
expresio in forma huius Sacramenti non est neces-
saria: tum quia qui carent aliquo istorum sensuum
non definit validè accipere hoc Sacramentum.
Nec obstat quod vnguntur in aliqua parte isti proxima-
ma, nam si vñctio talis patitur, & mentio illius in for-
ma esset de essentia huius Sacramenti, non posset
loco eius alia inungi, quia per institutionem Christi
Domini, hæc esset determinata, & non alia, tum deni-
que eti quinque sensus essent inungendi de necessi-
tate Sacramenti, attamen inde non sequeretur ex-
pressionem illorum in forma, esse etiam de essentia,
quia est de essentia Sacramenti Confirmationis, vt
fons inungatur, non tamen est de essentia formæ
illius, vt in illa frōs exprimatur, sicut hæc particula
exprimens sensum, qui inungitur, non est essen-
tialis formæ huius Sacramenti. Hucusque Ysambert.
Sed, vi dixi: ego non recedo à sententia afferente,
sensus qui vnguntur esse in forma explicando de
necessitate Sacramenti; vt tenet nouissimum Trul-
lench de Sacram. lib. 5. cap. vnic. dub. 1. n. 10.*

5. Nota vero hic obiter, dictum Ysambert. vñct.
suprā, diff. 2. art. 2. docere non esse de essentia huius
Sacramenti, quod oleum sit ab Episcopo confe-
runt, seu benedictum, habetur satis evidens ex de-
claratione Clementis VIII. Summi Pontificis, in sua
instructione super Ritibus Græcorum, data ad Epis-
copos Latinos, directa anno Domini 1595, cuius

verba Areudius refert, *lib. 5. de Sacram. cap. 2.* vbi
Summus Pontifex agens de oleo huius Sacramenti,
aut verbis expressis, Græcos Sacerdotes non esse co-
gēdos oleo sancto, præter Christi ab Episcopis La-
tinis Dicecianis accipere, cūm eiusmodi olea ab eis
in ipsa oleorum, & Sacramentorum exhibitione, ex
veteri ritu consecrantur, seu benedicantur. Quare si-
cūt Græci Sacerdotes ex veteri praxi sua Ecclesia,
potest sibi à suis Episcopis olim concessa, & per
Summum Pontificem racto contentu approbata,
valide consecrant hoc oleum: ita etiam, multo po-
tius titulo, simplex Sacerdos ex concessione Summi
Pontificis, poterit illud oleum benedicere. Nec ob-

stat, quod agendo de Confirmatione dixerimus be-
nedictionem Chrismatis non posse validè committi
simplici Sacerdoti, nam Summus Pontifex Cle-
mēns VIII. in sua instructione, illam expresse exci-
pit, notāque numquam Græcis Sacerdotibus simpli-
cibus fuisse commissionis, & præter citatos Auctores,
hanc partem nostræ propositione sequuntur Areu-
dius loco eī. Sæterius sua disputat. de Extrem. Vnct.
& alij recentiores, qui viderunt prædictam instruc-
tionem Clementis VIII. unde erit tantum de p̄-
cepto, quod oleum hoc sit benedicendum ab Episcopo,
cūus benedictio non potest committi laico, ad quem
eius administratio nullo modo potest pertinere, sicut
pertinet ad Sacerdotem. Vnde Patres, & Concilia,
quaæ afferunt oleum hoc debere benedicere ab Episco-
po, loquuntur de Ministro ordinario, & non de
extraordinario, seu per specialem commissionem
Summi Pontificis deputato. Hæc omnia Ysambert,
cuius sententiam tanquam probabilem admittit Lef-
fus in 3. part. D. Thome, cap. 1. de Sacr. Extrem. Vnct.
dub. 5. n. 10. qui eriam quæst. 72. art. 2. dub. 2. n. 15. ad-
mittit hoc etiam tanquam probabile in benedictio-
ne Sacri Chrismatis pro Sacramento Confirmationis,
de qua alibi diximus.

Sup. hæc be-
nedictione
supra in Ref.
1. §. 1. paulo
Post initū.
vers. multo-
que magis,
& post me-
diū, vers.
Quæ omnia,
& in 10. 3. rr.
1. Ref. 58. sig-
nauerit in
fine.

RESOL. XV.

*An forma deprecativa in Sacramento Extremæ-Vn-
ctionis sit de necessitate Sacramenti?*
Et an debet iterari hoc Sacramentum, sine conditione,
si aliquis illud conficeret sibi forma indicativa?
Et an si sufficiens hæc forma, vngue te oleo sancto, &
Deus tibi remittat quidquid peccasti, &c.
Et notatur, quod verba Forma huius Sacramenti sunt
ista. Per istam sanctam Vnctionem, & suam plissi-
mam misericordiam indulget tibi Deus quidquid
deliquisti per vñctum, &c. in nomine Patris, & Fi-
lii, & Spiritus Sancti: *Que quidem ultima verba*
in nomine Patris, &c. non sunt necessaria, neque de
necessitate præcepti.

*Et an illa verba sanctam, & plissimam, sint substan-
tialia?*
Et quid de illis verbis, suam misericordiam, & de par-
ticipaliis illis, per vñctum, per auditum, &c. Ex P. 3.
tr. 4. Ref. 174. alias 175.

§. 1. *Vñscere formam indicatiuam, videtur doce-
re. Sie Martinus Beccanus de Sacramenis cap. 27.
quæst. 7. n. 3. vbi sic asserit. Quares, an necesse sit*
formam huius Sacramenti esse deprecatoriā: multi
*affirmant, quia primò Iacobus dicit, *Orent super eum.**
*Secundò, forma Romana est deprecatoriā. Alij de-
gant, primò, quia forma Ambrosiana, & Venera
non est deprecatoriā, & tamen est sufficiens. Secun-
dò, quia ex illis verbis, baptizantes eos, &c. colligit*
Ecclesia hanc formam Ego te bapto. Ergo similiter
ex illis, vngentes illum, potest colligi hæc forma, Ego
te vngue. Tertiò, quia in Sacramento Confirmationis
sufficiens

Sup. hoc fu-
stra in Refel.
13. §. 2. paulo
post initū.
vers. Item si
imperativo
&c.